

Osallistuvan budjetoinnin periaatteet

KHALL 19.06.2023 § 260
262/02.02.02/2023

Kunnanhallitus § 382 26.9.2022
Valtuusto § 113 13.10.2022

KHALL § 382

Siikajoen kunnan vuoden 2023 talousarviossa yhtenä asiakas- ja tehtävälähtöisen palveluprosessin tavoitteena on valmistella osallistuvan budjetoinnin käyttöönotto ja toteutus vuodesta 2023 alkaen. Vuoden 2023 talousarvion investointiosaan sisältyy 10 000 euron määräraha osallistuvaan budjetointiin.

Osallistua budjetointi tarkoittaa talouden ja demokratian yhdistämistä. Kuntalain (410/2015) 22 §:n mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti mm. järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun. Osallistuvassa budjetoinnissa asukkaat otetaan mukaan pohtimaan, suunnittelemaan ja myös päättämään siitä, mihin taloudelliset resurssit käytetään. Osallistuvaa budjetointia voidaan käyttää monissa erilaisissa tilanteissa, monenlaisten tarpeiden ja ongelmien ratkaisemisessa.

Osallistuva budjetointi on

- demokraattinen prosessi, johon kuuluvat budjetin avoimuus ja talousasioiden ymmärrettävä esittäminen,
- keskustelua rahasta ja resursseista sekä todellisten tarpeiden tunnistamista,
- vaikeiden asioiden ratkaisemista yhdessä, keskustelua arvovalinnoista,
- uudenlainen tapa ajatella ja suhtautua yhteisten verovarojen käytön suunnitteluun,
- keino parantaa valmistelun ja päätöksenteon laatua ja avoimuutta sekä
- keino motivoida asukkaita osallistumaan ja ottamaan myös itse vastuuta.

Osallistuvaa budjetointia voidaan toteuttaa monin eri tavoin. Siihen ei ole yhtä ainoaa oikeaa menetelmää. Lähtökohtana voi olla jokin tehtävä tai toimiala, jonka määrärahojen käyttö suunnitellaan yhdessä asukkaiden kanssa. Toisena tapana on ottaa tietyn alueen tai kunnanosan asukkaat mukaan taloutta ja resursseja koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Tällöin kysymys voi olla alueen palveluista, infrasta tai kehittämisestä. Kolmas tapa on suunnitella kertaluonteisen hanke, investointi, remontti tai vastaava yhdessä asukkaiden kanssa. Neljäntenä tapana on osoittaa kiinteä, esimerkiksi vuosittain päätettävä prosenttiosuus koko kunnan tai toimialan budjetista asukkaiden suunniteltavaksi ja päätettäväksi. Käytännössä toteuttamistapoja sovelletaan myös päällekkäin ja yhtäaikaaisesti.

Osallistuvan budjetoinnin toteuttamiseen käytännössä voidaan soveltaa monenlaisia erilaisia tapoja ja menetelmiä, esimerkiksi

- asukastilaisuuksia ja -raateja
- keskustelu-, kuulemis- ja ideointitilaisuuksia,
- kyselyjä kirjastoissa, verkossa ja mobiilissa,
- valmistelu- ja työryhmiä,
- asukkaiden sekä valtuuston ja lautakuntien yhteistapaamisia,
- verkossa ja mobiiliappseina toteutettavia ideariihä,

- sosiaalista mediaa sekä
- asukas- ja kyläyhdistyksiä sekä muita järjestöjä.

Osallistuvan budjetoinnin käyttöönottoa varten on syytä ottaa käyttöön toteutusperiaatteet, joiden perusteella jatkossa vuosittain toimitaan.

Valmistelija: kunnanjohtaja, Pertti Severinkangas

Kj:n esitys: Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että Siikajoen kunta ottaa osallistuvan budjetoinnin käyttöön vuoden 2023 aikana ja hyväksyy liitteenä olevat periaatteet miten sitä toteutetaan.

Vuosittain talousarvioon varataan osallistuvaa budjetointia varten 10 000 euroa.

Kh:n päätös: Päätösesitys hyväksyttiin.

KVALT § 113

Kh:n esitys: Valtuusto päättää, että Siikajoen kunta ottaa osallistuvan budjetoinnin käyttöön vuoden 2023 aikana ja hyväksyy liitteenä olevat periaatteet miten sitä toteutetaan.

Vuosittain talousarvioon varataan osallistuvaa budjetointia varten 10 000 euroa.

Valtuuston päätös: Laura Vikiö esitti, että osallistuvan budjetoinnin 10000 euron määrästä varataan 1000 euroa kuntalaisten pienien kehittämistoiveiden toteutukseen matalalla kynnyksellä nopeasti ja helposti. Kuntalainen voisi laittaa toiveensa esimerkiksi sähköpostiosoitteeseen ja osallistuvan budjetoinnin arviointiryhmä kokouksissaan hyväksyisi ideoiden toteutuksen hakujärjestyksessä toteutusmahdollisuuksien mukaan, niin kauan kuin rahaa on käytössä.

Esitystä ei kannatettu.

Aila Mäkisalo esitti, osallistuvan budjetoinnin periaatteet-liitteestä hyväksytään kaksi ensimmäistä kappaletta ja mutta muut kohdat poistetaan.

Esitystä ei kannatettu.

Valtuusto päätti yksimielisesti, että osallistuvan budjetoinnin periaatteet-liitteestä

- poistetaan lause

Hankkeen hakija vastaa sen toteutuksesta avustusehdotuksessa esittämällään tavalla.

- muutetaan kohta 3) muotoon

Ehdotus voi sisältää suunnitelman hankkeen toteutuksesta, arvion toteutusaikataulusta sekä kustannusarvion ja toteutukseen haettavan avustuksen määrän. Toteutusaikataulun tulee ajoittua kuluvaan kalenterivuoteen.

Muilta osin päätösesitys hyväksyttiin.

Valmistelija	Kunnanjohtaja Pertti Severinkangas
	Osallistuva budjetointi -ehdotusten kysely oli avoinna 2. – 31.5.2023 kunnan verkkosivuilla. Ehdotuksia saatiin neljä kappaletta.
	Ehdotukset on käsitelty valtuuston hyväksymien periaatteiden mukaisesti arvioiden ehdotusten toteuttamiskelpoisuutta. Liitteenä muistio.
Esittelijä	Kunnanjohtaja Pertti Severinkangas
Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy osallistuvan budjetoinnin ehdotukset seuraavasti: <ul style="list-style-type: none"> - Varessäikkään metallinen keinuteline, jatkoselvitetään toteutuskelpoisuus, toteutetaan mikäli mahdollista ja varataan 5000 euroa, - Musiikkitapahtuma Varessäikkään, esitetään 2000 euroa avustuksena tapahtumaan sekä - Tönkyräkankaan pururadalle haketta, esitetään toteutettavaksi ja varataan 3000 euroa.
Päätös	Jacqueline Aguilera Velásquez ilmoitti esteellisyytensä (yhteisöjäävi, avustusta hakevan toimielimen jäsen). Kauko Lehto ilmoitti esteellisyytensä (osallisuusjäävi, läheinen avustuksen hakija). Jacqueline Aguilera Velásquez ja Kauko Lehto olivat poissa kokouksesta pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajan klo 18:58 - 19:10.
	Kunnanhallitus valitsi yksimielisesti keskuudestaan pykälän ajaksi puheenjohtajaksi Jukka Ruopsan varsinaisten puheenjohtajien ollessa estyneitä.
	Päätösehdotus hyväksyttiin.